

Škola finanční gramotnosti

Lekce: Základy finanční gramotnosti

Finanční gramotnost

Finanční gramotnost je soubor znalostí a dovedností, které **člověku umožňují porozumět financím a správně s nimi zacházet** v různých životních situacích.

FINANČNÍ GRAMOTNOST V ČESKÉ REPUBLICE

DEN FINANČNÍ
GRAMOTNOSTI
8. 9.

Průzkum finanční gramotnosti zadaný Ministerstvem financí České republiky realizovaný v roce 2015 agenturou ppm factum research poukázal na slabou finanční disciplínu, nesprávné nakládání s vlastními financemi a problémy s šetřením peněz. To vše potvrzuje stále nízkou finanční gramotnost Čechů.

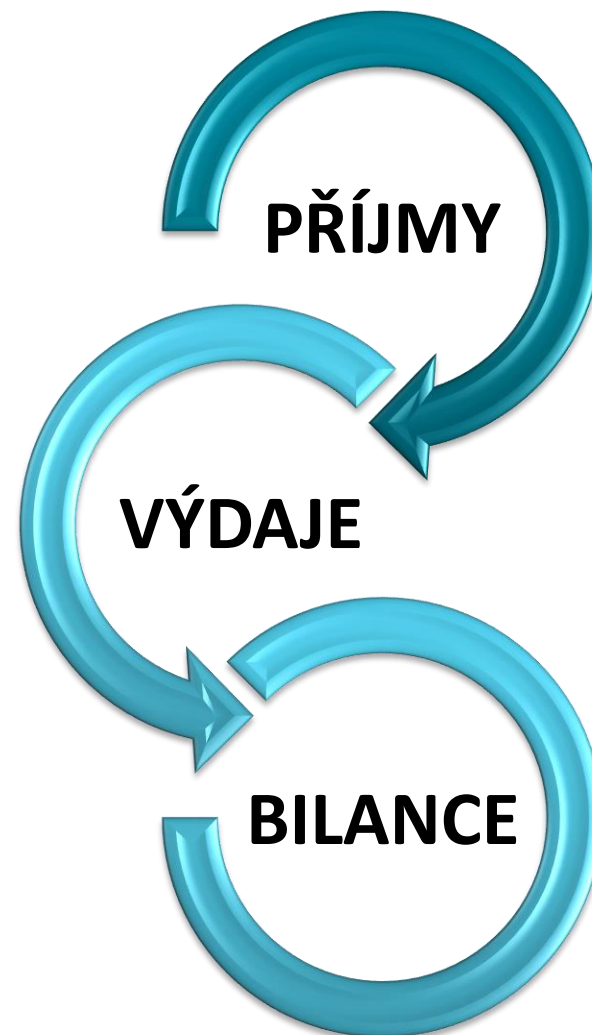
VÍCE NEŽ
96 %
ČECHŮ
NEPLÁNUJE
FINANCE, NA VÍCE
JAK **ROK DOPŘEDU.**

57 %
ČECHŮ
NEMÁ PŘEHLED
O SVÝCH
VÝDAJÍCH.

75 %
ČECHŮ
NENÍ SCHOPNÝCH
VYTVOŘIT
DOSTATEČNOU
FINANČNÍ **REZERVU.**

Základní finanční pojmy

- Co jsou rodinné finance?
- Hrubá versus čistá mzda
- Inflace
  - 0,4 % - průměrná roční inflace 2014
- Aktiva versus pasiva
- Výsledná bilance

Tvorba rodinného rozpočtu

 Přehodnocení a upravení výdajů

 Plánování s budoucími výdaji

SUPER HRUBÁ MZDA

Odvody, které platí zaměstnavatel za zaměstnance

Sociální pojištění 25 % z hrubé mzdy, zdravotní pojištění 9 %

HRUBÁ MZDA

Odvody na sociální pojištění, zdravotní pojištění a daň z příjmů, které platí zaměstnanec

Sociálním je 6 %, zdravotní 4,5 %. Daň 15 %, odečítá se z hrubé mzdy, ale počítá se ze superhrubé mzdy

ČISTÁ MZDA

Suma, kterou vám zaměstnavatel měsíčně doopravdy vyplatí

Když hledáte práci a vyjednává se o tom, kolik budete brát, je obvykle řeč o mzdě hrubé

Jak sestavit rodinný rozpočet

Tři typy lidí

Dlužník

Spotřebitel

Investor

Proč mít vyrovnaný rozpočet?

 Tvorba rezerv = splnění vytyčených cílů

 Nemusím si půjčovat

Bohatství

 Jsem bohatý, když vydělávám 100 000 Kč měsíčně?

Záleží na tom, kolik utratím...

Protože:

 Bohatý není člověk z peněz, které **vydělá**, ale z těch, které **neutratí**.

Henry Ford

Chudoba

~~IIII~~ Jsem chudý, když na konci měsíce nemám na pivo?

**Záleží na tom, za co jsem všechny peníze utratil,
a nebo zda jsem ochotný s tím něco dělat...**

Protože:

~~IIII~~ Je rozdíl „být chudý“ a „být bez peněz“ - být „bez peněz“ je dočasné, „být chudý“ je věčné.

Robert T. Kiyosaki

Jaké jsou možnosti investování?

Inflace v praxi vs. investice

12

1 USD

American Eagle 1 oz

37 USD

1957

2015

1 USD

215 USD

PRINCIP SLOŽENÉHO ÚROČENÍ

„Největším matematickým objevem všech dob je složený úrok.“ Albert Einstein

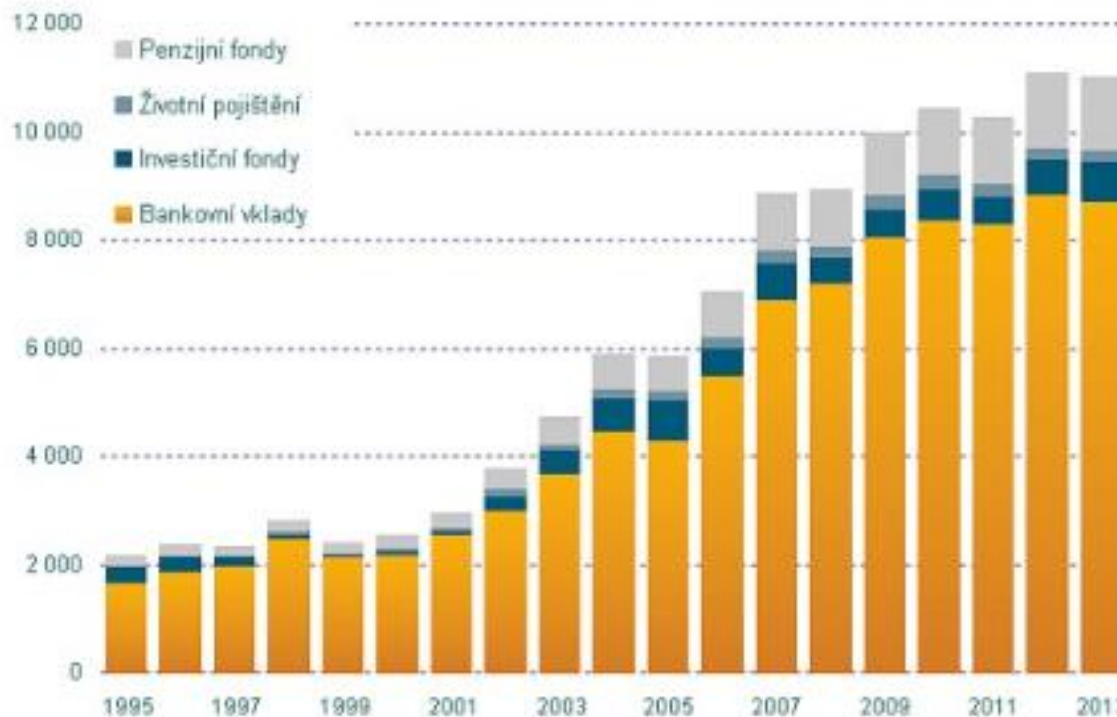
Přehled výnosů při jednorázovém uložení 50 000 Kč

Roky	zhodnocení 7%	zhodnocení 5%	zhodnocení 3%	zhodnocení 1%	zhodnocení 0,3%	Běžný účet – zhodnocení 0,3%, měsíční poplatek za vedení 100 Kč
1	53 500 Kč	52 500 Kč	51 500 Kč	50 500 Kč	50 150 Kč	48 949 Kč
5	70 128 Kč	63 814 Kč	57 964 Kč	52 551 Kč	50 755 Kč	44 711 Kč
10	98 358 Kč	81 445 Kč	67 196 Kč	55 231 Kč	51 520 Kč	39 342 Kč
20	193 484 Kč	132 665 Kč	90 306 Kč	61 010 Kč	53 087 Kč	28 360 Kč
30	380 613 Kč	216 097 Kč	121 363 Kč	67 392 Kč	54 701 Kč	17 043 Kč
40	748 723 Kč	351 999 Kč	163 102 Kč	74 443 Kč	56 365 Kč	5 382 Kč
50	1 472 851 Kč	573 370 Kč	219 195 Kč	82 232 Kč	58 079 Kč	- 6 634 Kč
60	2 897 321 Kč	933 959 Kč	294 580 Kč	90 835 Kč	59 845 Kč	- 19 017 Kč

„Ti, kdo rozumí složenému úroku, jsou předurčeni jej inkasovat. Ti, kdo mu nerozumí, jsou odsouzeni jej platit.“ Tom a David Gardnerovi

Češi drží polovinu svého majetku na účtech s téměř nulovým výnosem

- Češi drží 80 procent svých finančních aktiv na bankovních účtech, je to nejvíce v Evropě.
- Dvě třetiny z těchto depozit leží ladem na běžných účtech.
- Jedinou využívanou alternativou tak zůstávají investice do nemovitostí.

Finanční majetek domácností na hlavu v dolarech.
autor: HelgiLibrary

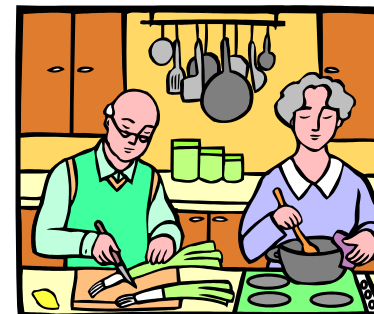
Jednotlivé životní cykly

**Svobodní, mladí a
bez závazků**

**Mladí manželé,
hypotéka a dítě na
cestě**

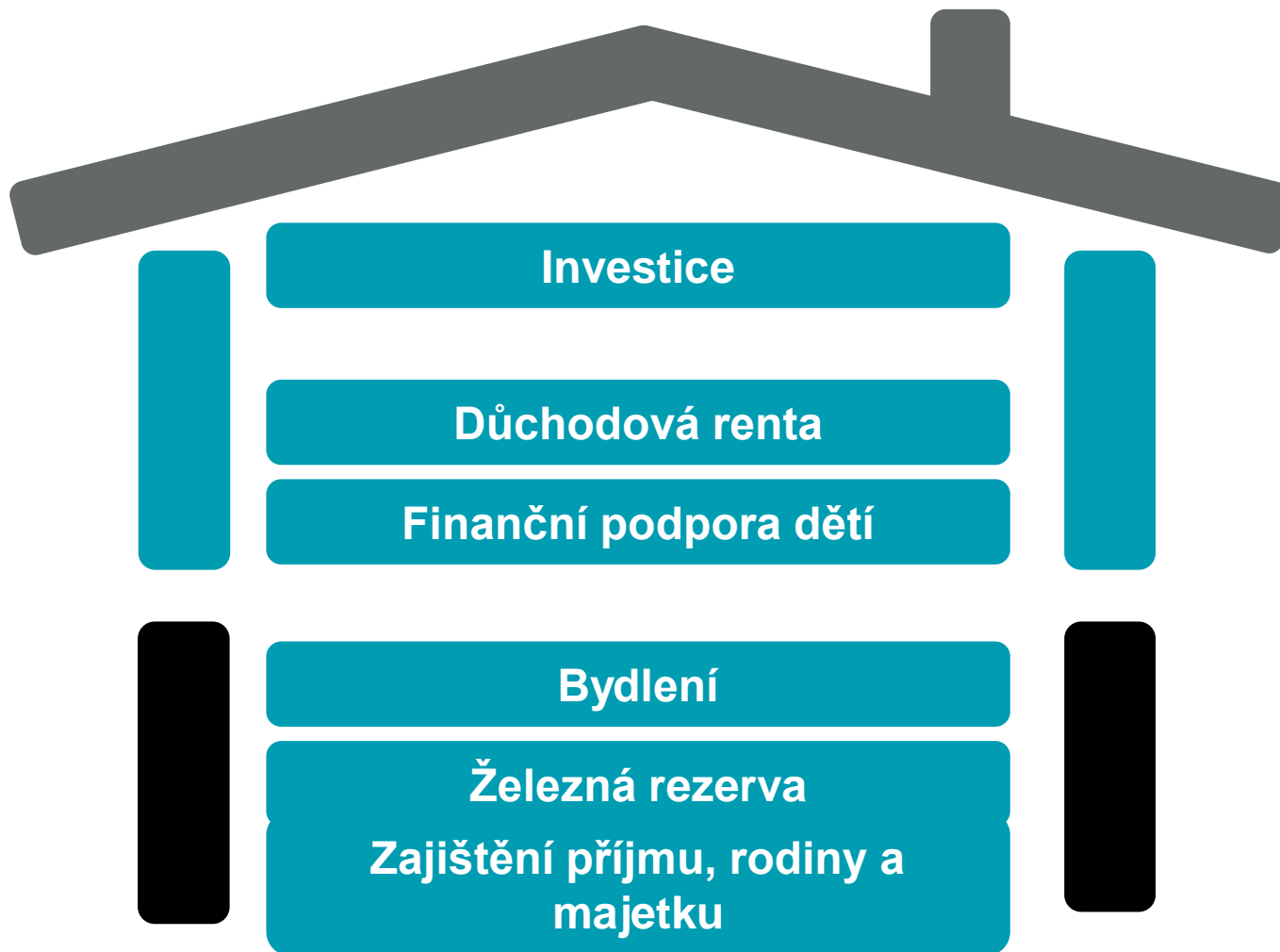
**Starší manželé,
děti na školách**

Jak správně na rodinné finance

DEN FINANČNÍ
GRAMOTNOSTI
8. 9.

16

Zásady tvorby rozpočtu

Zajištění příjmů

- Ztráta zaměstnání
- Nemoc
- Úraz
- Invalidita
- Smrt

Jak (ne)ohrozit rodinný rozpočet

Zajištění

- Nejprve nositel hlavního příjmu domácnosti
- Vybudované hodnoty – nemovitost, domácnost, auto...
- Výše pojištění – ani moc, ani málo

Chyby v zajištění

- Nedostatečná finanční rezerva
- Staré, neaktualizované smlouvy - nižší / nedostatečné plnění, malé pojistné částky
- Bez srovnání více možností
- Podcenění reálných rizik

Zajištění příjmů a majetku - pojištění

Životní pojištění

- Životní pojištění (kapitálové, investiční)
- Rizikové životní pojištění

Neživotní pojištění

- Úrazové pojištění
- Cestovní pojištění
- Pojištění majetku
- Pojištění vozidel
- Pojištění odpovědnosti
- Pojištění schopnosti splácet

Co je životní pojištění...

Podstatou jakéhokoliv životního pojištění je výplata dohodnuté částky v případě, kdy dojde k nepříznivé životní situaci ohrožující náš život.

INVALIDITA

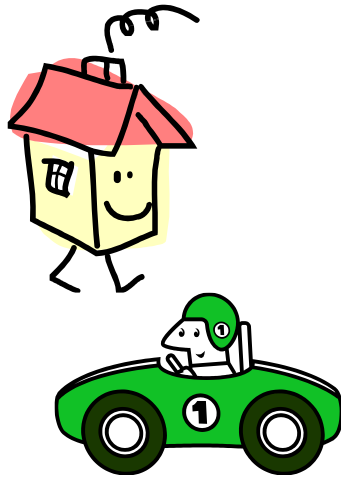
ÚRAZ

SMRT

Co je neživotní pojištění...

Podstatou neživotního pojištění je výplata dohodnuté částky v případě, kdy dojde k nepříznivé situaci ohrožující náš nebo cizí majetek.

MAJETEK

ZÁVAZKY

ODPOVĚDNOST

Tvorba rezerv

KRÁTKODOBÁ

- 3 až 5 měsíčních platů
- nutná rezerva pro nenadálé události

STŘEDNĚDOBÁ

- spořicí produkty
- dovolená, auto, studium

DLOUHODOBÁ

- investiční produkty
- spoření na stáří

Střednědobá tvorba rezerv

Nákladnější výdaje

Auto

Dovolená

Studium

Rekonstrukce

Spořicí produkty

- Spořicí účty a termínované vklady
- Fondy peněžního trhu a dluhopisové fondy (konzervativní)
- Stavební spoření

Dlouhodobá tvorba rezerv

~~■■■~~ Velmi nákladné výdaje (cca 100 000 Kč +)

Studium v zahraničí

Financování bydlení

Zajištění na stáří

~~■■■~~ Spořicí produkty

~~■■■~~ Podílové fondy

~~■■■~~ Dluhopisové

~~■■■~~ Akciové

~~■■■~~ Fondy životního cyklu

Stavební spoření

- Založení jednoduché – OP, na RČ
- Celkem pět stavebních spořitelén na trhu
- Poplatky za založení a vedení účtu
- Státní podpora 10 %, max. 2000
- Výnosy daněny 15 %
- Likvidita nízká – vázací doba 6 let
- Možnosti úvěrů

- **ANO** - Tvorba střednědobých rezerv
- **NE** – Spoření pro děti (dlouhodobé) a pozor na podmínky úvěrů

Co rozhoduje o schválení úvěru

- Bonita
- Scoring
- Vhodná zástava – věcná břemena, problematika odhadní ceny versus kupní ceny atd.
- Účel
- Registry
- Výše vlastních zdrojů

Kdy byste využili úvěr ze stavebního spoření a kdy hypoteční úvěr? Proč?

**DRUŽSTEVNÍ
BYDLENÍ**

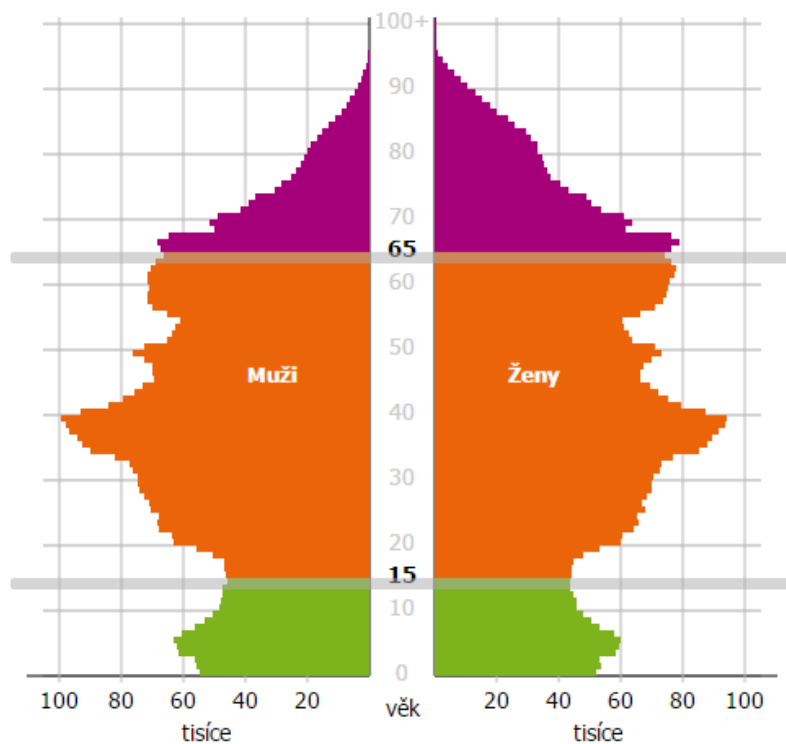
**DROBNÁ
REKONSTRUKCE**

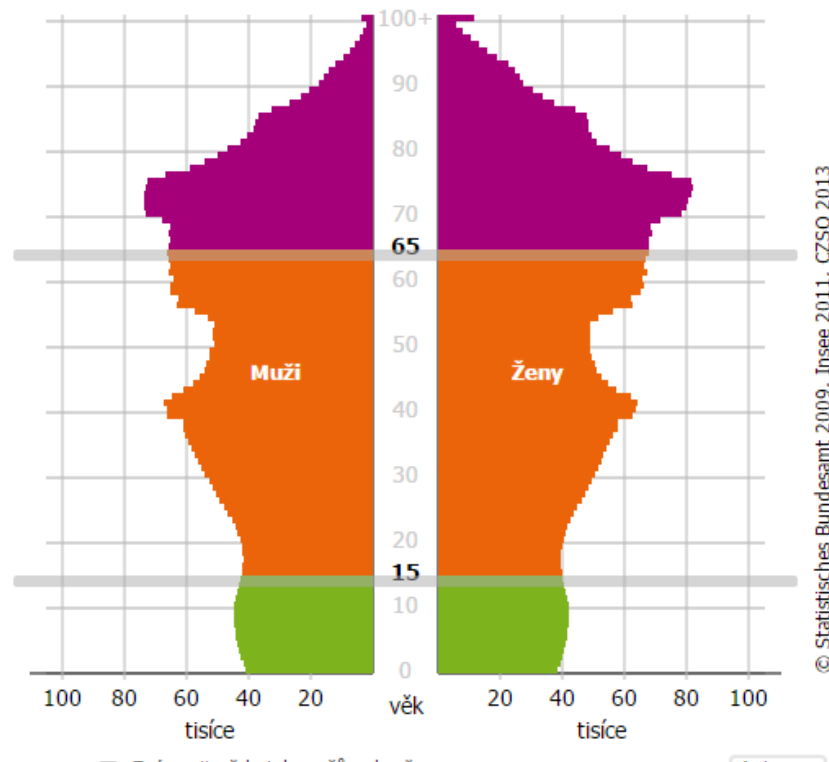
**BYDLENÍ NA
ÚVĚR**

DŮCHODOVÝ SYSTÉM

Věková struktura k 31. 12. 2013
Česká republika

Projekce obyvatelstva k 1. 1. 2050
Česká republika

Zdroj: ČSÚ

Jak správně na rodinné finance

Důchodová reforma – situace v ČR

 Průměrný důchod v ČR v roce 2013 = 10 970 Kč

 Průměrné dožití = ženy 81 let, muži 75 let

Důchodová renta

- Jak byste si představovali svůj důchod?
- Realita má většinou s představami málo společného: dnešní důchody se u většiny obyvatel (kromě nízkopříjmových) pohybují na 40 - 50 % původní platu / mzdy.

německý
důchodce

Chcete prožít stáří jako
německý důchodce,
nebo jako ten český?

český
důchodce

Dobré a špatné úvěry

Situace v České republice a základní pojmy

 1 190 000 000 000 Kč

 820 420

Cesta do finanční pasti

 Potřeba Nedostatek peněz Půjčka
Chvilkové uspokojení Splácení dluhu

 Nová potřeba Nedostatek peněz Nová půjčka
 Horší podmínky Uspokojení Splácení
dalšího dluhu

 STRACH z narůstajících závazků

 Celoživotní frustrace z nedostatku peněz

Cesta k finanční nezávislosti

 Skromné nároky $=$ Volné finanční prostředky

 Úspory $+$ Výnosy $=$ Další aktiva

 Mohu zvyšovat své potřeby

 Nadstandard bez půjček

 Spokojený život bez dluhů a se zajištěnou budoucností

Dobré a špatné úvěry

Dobrý a špatný úvěr / půjčka

Šest základních pravidel

- Pozor na nebankovní instituce!
- Zjistěte si, kolik zaplatíte navíc!
- Rozlišujte mezi dobrými a špatnými úvěry!
- Zkuste si úvěr nanečisto.
- Znejte předem všechna pravidla!
- Prvně čtěte, potom podepisujte!

! Používejte hlavu, nenechte se ovládat emocemi !

Exekuce a osobní bankrot

EXEKUCE

- Přímý vykonatelný nástroj, kdy dlužník neuhradil dluh, který má vůči věřiteli - třetí osobě.
- Spočívá většinou ve vymožení peněžité částky od *povinného pro oprávněného*.
- Exekuce je nucený výkon exekučního titulu.
- Exekuce může být prováděna buď srážkou ze mzdy či jiných příjmů, prodejem movitých věcí a nemovitostí, zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitosti, odebráním věci, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů a ukládáním pokut.

OSOBNÍ BANKROT

- Oddlužení splátkovým kalendářem je způsob jak se zbavit dluhů, které už dotyčný nemůže splácet.
- Podmínkou je, že musí mít práci a musí být schopen do pěti let splatit alespoň třicet procent dlužné částky. Celou dobu osobního bankrotu si musí vystačit s takzvaným nezabavitelným minimem.
- Nově možné společné oddlužení manželů a možné zahrnout i dluhy z podnikání

Jak správně na rodinné finance

Vyplatí se znát

INFLACE

BILANCE

HRUBÁ
versus ČISTÁ
MZDA

DLUHOVÁ
PAST

LEASING

AKTIVA versus
PASIVA

ÚVĚROVÉ
PRODUKTY

SLOŽENÉ
ÚROČENÍ

ZAJIŠTĚNÍ

PODÍLOVÉ
FONDY

Vaše dotazy?

Děkuji za pozornost